

Welke wetgeving

Bureau voor Belgische Zaken (BBZ)
Bureau voor Duitse Zaken (BDZ)

voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	3
EG-verordeningen per 1 mei 2010 en overgangsrecht	4
Woon/werk situaties	5
Bureau Belgische Zaken	5
Wonen in Nederland	5
Wonen in België	7
Bureau Duitse Zaken	9
Wonen in Nederland	9
Wonen in Duitsland	11
Wetteksten	13
Artikelen 11 tot en met 16 EG-verordening nr 883/2004	13
Artikelen 14 tot en met 21 EG-verordening nr 987/2009	16
Begrippen	20
Europa	20
Nederland	21
België	22
Duitsland	23
Adressen	24

Voorwoord

Nationale en internationale wetgeving wordt voortdurend aangepast aan de tijd waarin we leven. Een tijd waarin we ons steeds minder laten beperken door landsgrenzen en steeds meer de voordelen van het wonen of werken buiten de grenzen ontdekken. Een tijd waarin het, door de ontwikkelingen in de automatisering, steeds minder uitmaakt waar we wonen om ons werk te kunnen doen. We gaan daardoor andere prioriteiten stellen en hebben daarbij behoefte aan veel informatie. Goed, snel en betrouwbaar.

Voor u ligt een geheel vernieuwde versie van de brochure genaamd: 'Welke wetgeving'. Deze versie is aangepast aan de laatste ontwikkelingen. Deze brochure helpt u bij het vaststellen van de toepasselijke sociale zekerheidswetgeving bij vele verschillende grensoverschrijdende situaties rond de Nederlands-Belgische en Nederlands-Duitse grens.

Inleiding

‘Welke Wetgeving’ is een leidraad door de doolhof van de Europese regelgeving voor de sociale zekerheid.

Tussen België en Nederland en Duitsland en Nederland zijn vele woon-werksituaties denkbaar. In het hoofdstuk Woon-werksituaties treft u een overzicht van de situaties die het meest voor komen. Bij iedere situatie ziet u welke sociale zekerheidswetgeving **vanaf 1 mei 2010** van toepassing is. Wat dat voor u betekent, welke rechten en plichten u heeft verschilt per woon-werksituatie. Voor een toelichting hiervoor kunt u contact opnemen met Bureau voor Belgische Zaken en Bureau voor Duitse Zaken.

De toe te passen wetgeving volgt uit de zogenaamde ‘aanwijsregels’. Deze staan in de artikelen 11 tot en met 16 van de EG-verordening 883/2004. In het overzicht staat dan ook bij iedere situatie een verwijzing naar één van deze artikelen. U vindt in de tabel geen verwijzing naar de artikelen van de Toepassingsverordening 987/2009.

In het hoofdstuk Wetteksten staan de teksten van artikel 11 tot en met 16 van EG-verordening 883/2004. Ook zijn de artikelen 14 tot en met 21 van de Toepassingsverordening 987/2009 opgenomen. Deze artikelen geven u inzicht in de, veelal administratieve, verplichtingen waaraan moet worden voldaan. Zo is het vaak nodig om een ‘verklaring betreffende de toepasselijke wetgeving’ aan te vragen bij het bevoegde overheidsorgaan in België, Duitsland of Nederland. De contactgegevens van deze organen staan achter in de brochure.

In het hoofdstuk Begrippen vindt u uitleg van een aantal belangrijke begrippen.

De EG-verordeningen per 1 mei 2010 en overgangsrecht

Op 1 mei 2010 treden nieuwe EG-verordeningen in werking. Het gaat om EG-verordening 883/2004 (basisverordening) en de EG-verordening 987/2009 (toepassingsverordening). Deze verordeningen vervangen de EG-verordeningen 1408/71 en 574/72. Ook zal er een nieuwe verordening komen voor derdelanders.

Hieronder treft u informatie over de belangrijkste wijzigingen.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De personele werkingsfeer is uitgebreid tot alle onderdanen op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of is geweest. Hierdoor kunnen de nieuwe EG-verordeningen ook worden toegepast op personen die niet werken.
- Het Europese Verdrag betreffende de sociale zekerheid van arbeiders werkzaam bij het internationale vervoer gaat niet langer voor op de nieuwe EG-verordeningen. Of dit ook geldt voor het Rijnvarendenverdrag, is nog niet duidelijk.
- In een aantal situaties gelden vanaf 1 mei 2010 andere regels, zoals:
 - Op personen met uitkeringen die zijn gelijkgesteld met werken (zoals WW, ZW en loondoorbetaling bij ziekte) zijn de aanwijsregels voor werkenden van toepassing;
 - Personen met uitkeringen die niet zijn gelijkgesteld zijn met werken (zoals AOW en WIA) zijn onderworpen aan de wetgeving van hun woonland;
 - Niet-actieven zijn onderworpen aan de wetgeving van hun woonland;
 - Werknemers die voor één werkgever in twee landen werken alsmede zelfstandigen die in twee of meer lidstaten werken, moeten minimaal 25% in hun woonland werken, willen zij nog onderworpen zijn aan de wetgeving van hun woonland;
 - Er bestaan geen aparte regels meer voor transportwerkers;
 - De maximale detacheringstermijn is 24 maanden.
- De E-formulieren, die zijn gebaseerd op de “oude” EG-verordeningen, zijn per 1 mei 2010 vervangen door zogenaamde Portable Documents voor belanghebbenden (zo is het E101-formulier vervangen door een A1-formulier) en SED's (structured electronic documents) voor de uitwisseling van gegevens tussen de uitvoeringsorganisaties van de lidstaten. Zolang elektronische uitwisseling nog niet mogelijk is, worden de SED's per post uitgewisseld.

Eg-Vo 883/2004 geldt vanaf 1 mei 2010 (nog) niet voor:

- EER-landen (Noorwegen, IJsland en Liechtenstein);
 - Zwitserland;
 - personen met een niet-EU nationaliteit die legaal binnen de EU verblijven (zogenaamde derdelanders).
- Voor deze personen blijft EG-Vo 1408/71 (nog) van toepassing!

Overgangsrecht.

Het uitgangspunt is dat de inwerkingtreding van de nieuwe verordening geen verandering brengt in iemands verzekeringspositie. Om die reden geldt het volgende overgangsrecht:

- Als op iemand uitsluitend door de inwerkingtreding van de nieuwe verordening per 1 mei 2010 de wetgeving van een andere lidstaat wordt aangewezen, blijft op grond van het overgangsrecht de wetgeving van toepassing die werd aangewezen door EG-verordening 1408/71. Dit kan alleen zolang de situatie niet wijzigt en voor een periode van maximaal 10 jaar.
- Personen voor wie dit geldt, kunnen er ook voor kiezen om onder de aanwijsregels van EG-verordening 883/2004 te vallen.
- Op het moment dat de situatie wijzigt, zodat, op grond van de aanwijsregels van de oude verordening een andere wetgeving wordt aangewezen, eindigt het overgangsrecht en is EG-verordening 883/2004 van toepassing.

Schematisch overzicht Bureau voor Belgische Zaken

Wonen in Nederland

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
1. U werkt als werknemer in België.	U bent sociaal verzekerd in België. Belgische wetgeving voor werknemers.	11 lid 3 sub a
2. U werkt als zelfstandige in België.	U bent sociaal verzekerd in België. Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen.	11 lid 3 sub a
3. U werkt als werknemer en als zelfstandige in België.	U bent sociaal verzekerd in België. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen.	11 lid 3 sub a
4. U werkt in België. U bent ambtenaar bij een overheidsdienst in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	11 lid 3 sub b
5. U werkt als werknemer voor één werkgever in Nederland en in België. Uw werkgever is in Nederland gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in Nederland. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 1 sub a en 13 lid 1 sub b
6. U werkt als werknemer voor één werkgever in Nederland en in België. Uw werkgever is in België gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in Nederland als u 25% of meer in Nederland werkt. U bent sociaal verzekerd in België als u minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 1 sub a 13 lid 1 sub b
7. U werkt als werknemer in Nederland en in België in dienst van zowel een in Nederland als een in België gevestigde werkgever.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	13 lid 1 sub a
8. U werkt als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst in Nederland en daarnaast als ambtenaar in Belgische overheidsdienst in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	13 lid 1 sub a
9. U werkt als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, als u 25% of meer in Nederland werkt of indien u niet 25% of meer in Nederland werkt maar het centrum van belangen zich in Nederland bevindt. U bent sociaal verzekerd in België (indien het centrum van belangen van uw werkzaamheden zich daar bevindt) als u minder dan 25% in Nederland werkt. Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen.	13 lid 2 sub a of 13 lid 2 sub b 13 lid 2 sub b
10. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
11. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
12. U werkt als werknemer in België en als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waar u als werknemer werkt. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen.	13 lid 3
13. U werkt als werknemer in België en als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waar u als werknemer werkt. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen.	13 lid 3
14. U werkt als werknemer in Nederland en in België in dienst van zowel een in Nederland als een in België gevestigde werkgever. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Nederland of in België of als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	13 lid 3 jo 13 lid 1
15. U werkt voor één werkgever in Nederland en in België. Uw werkgever is in Nederland gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Nederland of in België of als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 3 jo 13 lid 1
16. U werkt voor één werkgever in Nederland en in België. Uw werkgever is in België gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Nederland of in België of als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland als u voor deze werkgever 25% of meer in Nederland werkt. U bent sociaal verzekerd in België als u voor deze werkgever minder dan 25% in Nederland werkt. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen.	13 lid 3 jo 13 lid 1 sub a 13 lid 3 jo 13 lid 1 sub b
17. U werkt als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in Nederland en/of in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4
18. U werkt als ambtenaar in Belgische overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in Nederland en/of in België.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4

Schematisch overzicht Bureau voor Belgische Zaken

Wonen in België

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
1. U werkt als werknemer in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	11 lid 3 sub a
2. U werkt als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	11 lid 3 sub a
3. U werkt als werknemer en als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	11 lid 3 sub a
4. U werkt in Nederland. U bent ambtenaar bij een overheidsdienst in België.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	11 lid 3 sub b
5. U werkt als werknemer voor één werkgever in België en in Nederland. Uw werkgever is in België gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in België. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in België werkt.	13 lid 1 sub a en 13 lid 1 sub b
6. U werkt als werknemer voor één werkgever in België en in Nederland. Uw werkgever is in Nederland gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in België als u 25% of meer in België werkt. U bent sociaal verzekerd in Nederland als u minder dan 25% in België werkt.	13 lid 1 sub a 13 lid 1 sub b
7. U werkt als werknemer in België en in Nederland in dienst van zowel een in België als een in Nederland gevestigde werkgever.	U bent sociaal verzekerd in België.	13 lid 1 sub a
8. U werkt als ambtenaar in Belgische overheidsdienst in België en daarnaast als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België.	13 lid 1 sub a
9. U werkt als zelfstandige in Nederland en in België.	U bent sociaal verzekerd in België, als u 25% of meer in België werkt of indien u niet 25% of meer in België werkt maar het centrum van belangen zich in België bevindt. Belgisch sociaal statuut voor de zelfstandigen. U bent sociaal verzekerd in Nederland (indien het centrum van belangen van uw werkzaamheden zich daar bevindt), als u minder dan 25% in België werkt.	13 lid 2 sub a of 13 lid 2 sub b 13 lid 2 sub b
10. U werkt als werknemer in België en als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waar u als werknemer werkt. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de Zelfstandigen.	13 lid 3
11. U werkt als werknemer in België en als zelfstandige in België en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waar u als werknemer werkt. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de Zelfstandigen.	13 lid 3

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
12. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in België.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
13. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in België en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
14. U werkt als werknemer in België en in Nederland in dienst van zowel een in België als een in Nederland gevestigde werkgever. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in België of in Nederland of als zelfstandige in België en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de Zelfstandigen.	13 lid 3 jo 13 lid 1
15. U werkt voor één werkgever in België en in Nederland. Uw werkgever is in België gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in België of in Nederland of als zelfstandige in België en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in België werkt	13 lid 3 jo 13 lid 1
16. U werkt voor één werkgever in België en in Nederland. Uw werkgever is in Nederland gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in België of in Nederland of als zelfstandige in België en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België als u voor deze werkgever 25% of meer in België werkt. Belgische wetgeving voor werknemers en Belgisch sociaal statuut voor de Zelfstandigen. U bent sociaal verzekerd in Nederland als u voor deze werkgever minder dan 25% in België werkt.	13 lid 3 jo 13 lid 1 13 lid 3 jo 13 lid 1 sub b
17. U werkt als ambtenaar in Belgische overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in België en/of in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in België, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4
18. U werkt als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in België en/of in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4

Schematisch overzicht Bureau voor Duitse Zaken

Wonen in Nederland

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
1. U werkt als werknemer in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland.	11 lid 3 sub a
2. U werkt als zelfstandige in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland.	11 lid 3 sub a
3. U werkt als werknemer en als zelfstandige in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland.	11 lid 3 sub a
4. U werkt in Duitsland. U bent ambtenaar bij een overheidsdienst in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	11 lid 3 sub b
5. U werkt als werknemer voor één werkgever in Nederland en in Duitsland. Uw werkgever is in Nederland gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in Nederland. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 1 sub a en 13 lid 1 sub b
6. U werkt als werknemer voor één werkgever in Nederland en in Duitsland. Uw werkgever is in Duitsland gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in Nederland als u 25% of meer in Nederland werkt. U bent sociaal verzekerd in Duitsland als u minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 1 sub a 13 lid 1 sub b
7. U werkt als werknemer in Nederland en in Duitsland in dienst van zowel een in Nederland als een in Duitsland gevestigde werkgever.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	13 lid 1 sub a
8. U werkt als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst in Nederland en daarnaast als ambtenaar in Duitse overheidsdienst in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	13 lid 1 sub a
9. U werkt als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, als u 25% of meer in Nederland werkt of indien u niet 25% of meer in Nederland werkt maar het centrum van belangen zich in Nederland bevindt. U bent sociaal verzekerd in Duitsland (indien het centrum van belangen van uw werkzaamheden zich daar bevindt), als u minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 2 sub a of 13 lid 2 sub b 13 lid 2 sub b
10. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
11. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
12. U werkt als werknemer in Duitsland en als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
13. U werkt als werknemer in Duitsland en als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
14. U werkt als werknemer in Nederland en in Duitsland in dienst van zowel een in Nederland als een in Duitsland gevestigde werkgever. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Nederland of in Duitsland of als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	13 lid 3 jo 13 lid 1
15. U werkt voor één werkgever in Nederland en in Duitsland. Uw werkgever is in Nederland gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Nederland of in Duitsland of als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 3 jo 13 lid 1
16. U werkt voor één werkgever in Nederland en in Duitsland. Uw werkgever is in Duitsland gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Nederland of in Duitsland of als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland als u voor deze werkgever 25% of meer in Nederland werkt. U bent sociaal verzekerd in Duitsland als u voor deze werkgever minder dan 25% in Nederland werkt.	13 lid 3 jo 13 lid 1 sub a 13 lid 3 jo 13 lid 1 sub b
17. U werkt als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in Nederland en/of in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4
18. U werkt als ambtenaar in Duitse overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in Nederland en/of in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4

Schematisch overzicht Bureau voor Duitse Zaken

Wonen in Duitsland

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
1. U werkt als werknemer in Nederland	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	11 lid 3 sub a
2. U werkt als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	11 lid 3 sub a
3. U werkt als werknemer en als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland.	11 lid 3 sub a
4. U werkt in Nederland. U bent ambtenaar bij een overheidsdienst in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	11 lid 3 sub b
5. U werkt als werknemer voor één werkgever in Duitsland en in Nederland. Uw werkgever is in Duitsland gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in Duitsland werkt.	13 lid 1 sub a en 13 lid 1 sub b
6. U werkt als werknemer voor één werkgever in Duitsland en in Nederland. Uw werkgever is in Nederland gevestigd.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland als u 25% of meer in Duitsland werkt. U bent sociaal verzekerd in Nederland als u minder dan 25% in Duitsland werkt.	13 lid 1 sub a 13 lid 1 sub b
7. U werkt als werknemer in Duitsland en in Nederland in dienst van zowel een in Duitsland als een in Nederland gevestigde werkgever.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland.	13 lid 1 sub a
8. U werkt als ambtenaar in Duitse overheidsdienst in Duitsland en daarnaast als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland.	13 lid 1 sub a
9. U werkt als zelfstandige in Nederland en in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, als u 25% of meer in Duitsland werkt of indien u niet 25% of meer in Duitsland werkt maar het centrum van belangen zich in Duitsland bevindt. U bent sociaal verzekerd in Nederland (indien het centrum van belangen van uw werkzaamheden zich daar bevindt), als u minder dan 25% in Duitsland werkt.	13 lid 2 sub a of 13 lid 2 sub b 13 lid 2 sub b
10. U werkt als werknemer in Duitsland en als zelfstandige in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3

In welke landen werkt u	In welk land bent u sociaal verzekerd	Verordening 883/2004, artikel
11. U werkt als werknemer in Duitsland en als zelfstandige in Duitsland en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
12. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in Duitsland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
13. U werkt als werknemer in Nederland en als zelfstandige in Duitsland en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waar u als werknemer werkt.	13 lid 3
14. U werkt als werknemer in Duitsland en in Nederland in dienst van zowel een in Duitsland als een in Nederland gevestigde werkgever. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Duitsland of in Nederland of als zelfstandige in Duitsland en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland.	13 lid 3 jo 13 lid 1
15. U werkt voor één werkgever in Duitsland en in Nederland. Uw werkgever is in Duitsland gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Duitsland of in Nederland of als zelfstandige in Duitsland en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland. Het maakt niet uit of u meer of minder dan 25% in Duitsland werkt.	13 lid 3 jo 13 lid 1
16. U werkt voor één werkgever in Duitsland en in Nederland. Uw werkgever is in Nederland gevestigd. Daarnaast bent u als zelfstandige werkzaam in Duitsland of in Nederland of als zelfstandige in Duitsland en in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland als u voor deze werkgever 25% of meer in Duitsland werkt. U bent sociaal verzekerd in Nederland als u voor deze werkgever minder dan 25% in Duitsland werkt.	13 lid 3 jo 13 lid 1 13 lid 3 jo 13 lid 1 sub b
17. U werkt als ambtenaar in Duitse overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in Duitsland en/of in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Duitsland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4
18. U werkt als ambtenaar in Nederlandse overheidsdienst. Daarnaast werkt u ook als werknemer en/of als zelfstandige in Duitsland en/of in Nederland.	U bent sociaal verzekerd in Nederland, het land waarin de overheidsdienst is gevestigd.	13 lid 4

Wetteksten

Artikelen 11 tot en met 16 EG-verordening nr 883/2004

Vaststelling van de toe te passen wetgeving

Artikel 11

Algemene regels

1. Degenen op wie deze verordening van toepassing is, zijn slechts aan de wetgeving van één lidstaat onderworpen. Welke die wetgeving is, wordt overeenkomstig deze titel vastgesteld.
2. Voor de toepassing van deze titel worden de personen die een uitkering ontvangen omdat of als gevolg van het feit dat zij een werkzaamheid uitvoeren in loondienst of een werkzaamheid anders dan in loondienst, beschouwd als personen die die werkzaamheid verrichten. Deze regel geldt niet voor uitkeringen bij invaliditeit, ouderdom of aan nabestaanden, prestaties in verband met arbeidsongevallen en beroepsziekten, of prestaties bij ziekte voor behandeling voor onbepaalde tijd.
3. Behoudens de artikelen 12 tot en met 16:
 - a) geldt voor degene die werkzaamheden al dan niet in loondienst verricht in een lidstaat, de wetgeving van die lidstaat;
 - b) geldt voor ambtenaren de wetgeving van de lidstaat waaronder de dienst waarbij zij werkzaam zijn, ressorteert; *Zie artikel 15 lid 1
Vo 987/2009*
 - c) geldt voor degene die een werkloosheidsuitkering ontvangt overeenkomstig artikel 65 volgens de wetgeving van de lidstaat van zijn woonplaats, de wetgeving van die lidstaat;
 - d) geldt voor degene die wordt opgeroepen of opnieuw wordt opgeroepen voor militaire dienst of vervangende burgerdienst in een lidstaat, de wetgeving van die lidstaat; *Zie artikel 15 lid 2
Vo 987/2009*
 - e) geldt voor eenieder op wie de bepalingen van de onderdelen a) tot en met d) niet van toepassing zijn, de wetgeving van de lidstaat van zijn woonplaats, onverminderd andere bepalingen van deze verordening die hem prestaties garanderen krachtens de wetgeving van een of meer andere lidstaten.
4. Voor de toepassing van deze titel worden al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheden die normaliter plaatsvinden aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart, beschouwd als werkzaamheden die worden verricht in die lidstaat. Niettemin geldt voor degene die werkzaamheden in loondienst verricht aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een lidstaat vaart en voor die werkzaamheden wordt betaald door een onderneming of een persoon die zijn zetel of domicilie in een andere lidstaat heeft, de wetgeving van laatstgenoemde lidstaat, indien hij zijn woonplaats in die lidstaat heeft. De onderneming of de persoon die het loon betaalt, wordt voor de toepassing van genoemde wetgeving als werkgever aangemerkt. *Zie artikel 15 lid 3
Vo 987/2009*

Artikel 12

Bijzondere regels

1. Degene die werkzaamheden in loondienst verricht in een lidstaat voor rekening van een werkgever die daar zijn werkzaamheden normaliter verricht, en die door deze werkgever wordt gedetacheerd om voor zijn rekening werkzaamheden in een andere lidstaat te verrichten, blijft onderworpen aan de wetgeving van de eerstbedoelde lidstaat, mits de te verwachten duur van die werkzaamheden niet meer dan 24 maanden bedraagt en de betrokkene niet wordt uitgezonden om een ander te vervangen. *Zie artikel 14 lid 1+2+7 en artikel 15 lid 1
Vo 987/2009*
2. Op degene die in een lidstaat werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten en werkzaamheden van gelijke aard in een andere lidstaat gaat verrichten, blijft de wetgeving van eerstbedoelde lidstaat van toepassing, mits de te verwachten duur van die werkzaamheden niet meer dan vierentwintig maanden bedraagt. *Zie artikel 14 lid 3+4 en artikel 15 lid 1
Vo 987/2009*

Artikel 13

Verrichten van werkzaamheden in twee of meer lidstaten

Zie artikel 14
lid 5 + 7 + 8 +
10 + 11
Vo 987/2009

1. Op degene die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten, is van toepassing:
 - a) de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, indien hij op dit grondgebied een substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht of indien hij werkzaam is bij verschillende ondernemingen of werkgevers die hun zetel of domicilie hebben op het grondgebied van verschillende lidstaten, of
 - b) de wetgeving van de lidstaat waar de zetel van de onderneming of het domicilie van de werkgever waarbij hij voornamelijk werkzaam is zich bevindt, indien hij geen substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht in de lidstaat waar hij woont.
2. Op degene die in twee of meer lidstaten werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten, is van toepassing:
 - a) de wetgeving van de lidstaat waar hij woont, indien hij aldaar een substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht; of
 - b) de wetgeving van de lidstaat waar zich het centrum van belangen van zijn werkzaamheden bevindt, indien hij niet woont in een van de lidstaten waar hij een substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht.
3. Op degene die in verschillende lidstaten werkzaamheden in loondienst en werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten, is de wetgeving van toepassing van de lidstaat waar hij werkzaamheden in loondienst verricht of, indien hij dergelijke werkzaamheden verricht in twee of meer lidstaten, de overeenkomstig lid 1 vastgestelde wetgeving.
4. Op degene die werkzaam is als ambtenaar in een lidstaat en al dan niet in loondienst een werkzaamheid verricht in een of meer andere lidstaten is de wetgeving van toepassing van de lidstaat waaronder de dienst ressorteert waarbij hij werkzaam is.
5. De in de leden 1 tot en met 4 bedoelde personen worden voor de toepassing van de overeenkomstig deze bepalingen vastgestelde wetgeving beschouwd alsof zij de bedoelde werkzaamheden volledig verrichtten in de betrokken lidstaat en daar al hun inkomsten verkregen.

Zie artikel 14
lid 6 + 7 + 8 +
9 + 10
Vo 987/2009

Artikel 14

Vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering

1. De artikelen 11 tot en met 13 zijn niet van toepassing op vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering, tenzij voor één van de in artikel 3, lid 1, bedoelde takken van sociale zekerheid in een lidstaat slechts een stelsel van vrijwillige verzekering bestaat.
2. Wanneer de betrokkene krachtens de wetgeving van een lidstaat in die lidstaat verplicht verzekerd is, kan hij in een andere lidstaat niet deelnemen aan een stelsel van vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering. In alle overige gevallen waar voor een bepaalde tak van sociale zekerheid de keuze bestaat tussen verschillende stelsels van vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering, wordt de betrokkene alleen toegelaten tot het stelsel dat hij heeft gekozen.
3. Wat invaliditeits-, ouderdoms- en nabestaandenuitkeringen betreft, kan de betrokkene evenwel worden toegelaten tot de vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering van een lidstaat, zelfs indien hij verplicht verzekerd is krachtens de wetgeving van een andere lidstaat, voor zover hij op een bepaald ogenblik tijdens zijn loopbaan onderworpen is geweest aan de wetgeving van de eerstbedoelde lidstaat op grond van of ten gevolge van een al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheid, wanneer deze gelijktijdige aansluiting krachtens de wetgeving van de eerste lidstaat uitdrukkelijk of stilzwijgend wordt toegelaten.

4. Indien op grond van de wetgeving van een lidstaat de toegang tot een vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering afhankelijk is van het wonen in die lidstaat of van eerdere al dan niet in loondienst verrichte werkzaamheden, is artikel 5, onder b), uitsluitend van toepassing op personen die op enig moment in het verleden onderworpen zijn geweest aan de wetgeving van die lidstaat omdat zij daar al dan niet in loondienst werkzaamheden hebben verricht.

Artikel 15

Bijzondere regels inzake de arbeidscontractanten van de Europese Gemeenschappen

*Zie artikel 17
Vo 987/2009*

De arbeidscontractanten van de Europese Gemeenschappen mogen met betrekking tot andere bepalingen dan die betreffende de gezinsbijslagen, die worden verstrekt krachtens de op hen toepasselijke regeling, kiezen tussen toepassing van de wetgeving van de lidstaat waar zij werkzaam zijn, en toepassing van de wetgeving van de lidstaat waaraan zij het laatst onderworpen waren of van de lidstaat waarvan zij onderdaan zijn. Dit keuzerecht, dat slechts eenmaal mag worden uitgeoefend, wordt op de dag van hun indiensttreding van kracht.

Artikel 16

Uitzonderingen op de artikelen 11 tot en met 15

*Zie artikel 18
Vo 987/2009*

1. Twee of meer lidstaten, de bevoegde autoriteiten van deze lidstaten of de door deze autoriteiten aangewezen instellingen kunnen in onderlinge overeenstemming in het belang van bepaalde personen of groepen personen, uitzonderingen op de artikelen 11 tot en met 15 vaststellen.
2. Degene die recht heeft op een pensioen krachtens de wetgevingen van een of meer lidstaten en die in een andere lidstaat woont, kan op zijn verzoek worden vrijgesteld van de toepassing van de wetgeving van deze laatste lidstaat mits hij niet op grond van de verrichting van een werkzaamheid, al dan niet in loondienst, aan deze wetgeving is onderworpen.

Wetteksten

Artikelen 14 tot en met 21 EG-verordening nr 987/2009

Toepassing van de bepalingen van de verordening betreffende de vaststelling van de toe te passen wetgeving

Artikel 14

Verduidelijkingen bij de artikelen 12 en 13 van de basisverordening

1. Voor de toepassing van artikel 12, lid 1, van de basisverordening slaat degene „die werkzaamheden in loondienst verricht in een lidstaat voor rekening van een werkgever die daar zijn werkzaamheden normaliter verricht, en die door deze werkgever naar een andere lidstaat wordt gedetacheerd” ook op een persoon die is aangeworven met het oog op detachering naar een andere lidstaat, op voorwaarde dat de betrokkene, onmiddellijk voor het begin van zijn werkzaamheden in loondienst, reeds onderworpen is aan de wetgeving van de lidstaat waar zijn werkgever gevestigd is.
2. Voor de toepassing van artikel 12, lid 1, van de basisverordening hebben de woorden „die daar zijn werkzaamheden normaliter verricht” betrekking op een werkgever die normaliter op het grondgebied van de lidstaat waar hij is gevestigd substantiële werkzaamheden verricht die verder gaan dan louter intern beheer. Dit wordt vastgesteld aan de hand van alle criteria die de door de werkgever uitgevoerde werkzaamheden kenmerken. De ter zake dienende criteria moeten zijn toegesneden op de specifieke kenmerken van elke werkgever en de ware aard van de werkzaamheden.
3. Voor de toepassing van artikel 12, lid 2, van de basisverordening is degene „die werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten” iemand die normaliter substantiële werkzaamheden verricht op het grondgebied van de lidstaat waar hij is gevestigd. Met name moet hij zijn werkzaamheden reeds enige tijd hebben uitgeoefend voor de datum waarop hij een beroep wenst te doen op dat artikel en, gedurende iedere periode van tijdelijke werkzaamheden in een andere lidstaat, in de lidstaat waar hij is gevestigd de nodige voorwaarden blijven vervullen voor de uitoefening van zijn werkzaamheden zodat hij hiermee kan doorgaan na zijn terugkeer.
4. Voor de toepassing van artikel 12, lid 2, van de basisverordening is het criterium om te bepalen of de werkzaamheden anders dan in loondienst die een persoon in een andere lidstaat gaat uitoefenen, „van gelijke aard” zijn als de werkzaamheden die hij normaliter anders dan in loondienst verricht, de feitelijke aard van de werkzaamheid en niet het feit dat deze werkzaamheden eventueel door deze andere lidstaat als werkzaamheden in loondienst of anders dan in loondienst worden betiteld.
5. Voor de toepassing van artikel 13, lid 1, van de basisverordening wordt onder degene die „in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten” met name verstaan, iemand die:
 - a) terwijl hij een werkzaamheid in een andere lidstaat voortzet, gelijktijdig een andere afzonderlijke werkzaamheid uitoefent op het grondgebied van één of meer andere lidstaten, ongeacht de duur en de aard van deze afzonderlijke werkzaamheid;
 - b) permanent in twee of meer lidstaten elkaar afwisselende werkzaamheden uitoefent, met uitzondering van marginale werkzaamheden, ongeacht de frequentie of het al dan niet regelmatige karakter van de afwisseling.
6. Voor de toepassing van artikel 13, lid 2, van de basisverordening wordt onder degene die „in twee of meer lidstaten werkzaamheden anders dan in loondienst pleegt te verrichten” met name verstaan, iemand die gelijktijdig of afwisselend op het grondgebied van twee of meer lidstaten een of meer afzonderlijke werkzaamheden anders dan in loondienst uitoefent, ongeacht de aard van deze anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden.
7. Ten behoeve van het onderscheid tussen de in de leden 5 en 6 bedoelde werkzaamheden en de in artikel 12, leden 1 en 2, van de basisverordening bedoelde gevallen, is de duur van de werkzaamheid in een of meer lidstaten (of zij permanent, dan wel ad hoc of tijdelijk van aard is) doorslaggevend. Daartoe wordt een algemene beoordeling verricht van alle relevante feiten, waaronder met name, met betrekking tot een persoon in loondienst, de in de arbeidsovereenkomst bepaalde arbeidsplaats.

8. Voor de toepassing van artikel 13, leden 1 en 2, van de basisverordening betekent een „substantieel gedeelte van de werkzaamheden die in loondienst of anders dan in loondienst” in een lidstaat worden verricht dat een kwantitatief substantieel deel van alle werkzaamheden in loondienst of anders dan in loondienst daar wordt verricht, zonder dat het hierbij noodzakelijkerwijs om het grootste deel van deze werkzaamheden hoeft te gaan. De beoordeling of een substantieel gedeelte van de werkzaamheden in een lidstaat wordt verricht, gebeurt mede op grond van de volgende indicatieve criteria:
- a) in geval van een werkzaamheid in loondienst, de arbeidstijd en/of de bezoldiging, en
 - b) in geval van een werkzaamheid anders dan in loondienst, de omzet, de arbeidstijd, het aantal verleende diensten en/of het inkomen.
- In het kader van een algemene beoordeling geldt een aandeel van minder dan 25 % voor de bovengenoemde criteria als indicatie dat een substantieel gedeelte van de werkzaamheden niet in de betrokken lidstaat wordt verricht.
9. Voor de toepassing van artikel 13, lid 2, onder b), van de basisverordening wordt het „centrum van belangen” van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden van een persoon bepaald aan de hand van alle elementen waaruit zijn beroepswerkzaamheden bestaan, met name de vaste en blijvende plaats van waaruit hij zijn werkzaamheden verricht, de gebruikelijke aard of de duur van de uitgeoefende werkzaamheden, het aantal verleende diensten, alsmede de intentie van de betrokkene zoals die uit alle omstandigheden blijkt.
10. Voor de vaststelling van de toepasselijke wetgeving opgrond van de leden 8 en 9, houden de betrokken organen rekening met de verwachte situatie in de volgende twaalf kalendermaanden.
11. Degene die zijn werkzaamheid in loondienst in twee of meer lidstaten voor rekening van een buiten het grondgebied van de Unie gevestigde werkgever verricht en in een lidstaat woont zonder daar een substantiële werkzaamheid te verrichten, valt onder de wetgeving van de lidstaat van de woonplaats.

Artikel 15

Procedures voor de toepassing van artikel 11, lid 3, punt b) en punt d), artikel 11, lid 4, en artikel 12 van de basisverordening (betreffende de verstrekking van informatie aan de betrokken organen)

1. Indien een persoon zijn werkzaamheid uitoefent in een andere lidstaat dan de op grond van titel II van de basisverordening bevoegde lidstaat, stelt de werkgever of, in het geval van iemand die geen werkzaamheid in loondienst verricht, de betrokkene zelf, indien mogelijk van tevoren, het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing blijft, daarvan in kennis, tenzij anders is bepaald in artikel 16 van de toepassingsverordening. Dit orgaan stelt onverwijld informatie betreffende de overeenkomstig artikel 11, lid 3, punt b), of artikel 12 van de basisverordening op de betrokkene van toepassing zijnde wetgevingen ter beschikking van betrokkene en van het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de werkzaamheid wordt uitgeoefend.
2. Lid 1 is van overeenkomstige toepassing op personen die onder artikel 11, lid 3, punt d), van de basisverordening vallen.
3. Een werkgever als bedoeld in artikel 11, lid 4, van de basisverordening bij wie een persoon in loondienst werkzaam is aan boord van een zeeschip dat onder de vlag van een andere lidstaat vaart, stelt, indien mogelijk van tevoren, het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing is, daarvan in kennis. Dit orgaan stelt onverwijld informatie betreffende de wetgeving die op grond van artikel 11, lid 4, van de basisverordening op de betrokkene van toepassing is, ter beschikking van het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat onder de vlag waarvan het zeeschip aan boord waarvan de werknemer de werkzaamheden zal verrichten, vaart.

Artikel 16

Procedure voor de toepassing van artikel 13 van de basisverordening

1. Degene die in twee of meer lidstaten werkzaamheden verricht, stelt het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van woonplaats, daarvan in kennis.
2. Het aangewezen orgaan van de woonplaats stelt onverwijld de op de betrokkene toepasselijke wetgeving vast, met inachtneming van artikel 13 van de basisverordening en artikel 14 van de toepassingsverordening. Deze aanvankelijke vaststelling heeft een voorlopig karakter. Het orgaan brengt de aangewezen organen van elke lidstaat waar werkzaamheden worden verricht op de hoogte van zijn voorlopige vaststelling.
3. De voorlopige vaststelling van de toepasselijke wetgeving, bedoeld in lid 2, wordt definitief binnen twee maanden nadat de door de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten aangewezen organen ervan in kennis zijn gesteld overeenkomstig lid 2, tenzij de wetgeving reeds definitief is vastgesteld op basis van lid 4, of tenzij ten minste een van de betrokken organen de door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van woonplaats aangewezen organen aan het eind van de periode van twee maanden ervan in kennis stelt dat het nog niet met de vaststelling kan instemmen of hierover een ander standpunt inneemt.
4. Indien onzekerheid betreffende de vaststelling van de toepasselijke wetgeving noopt tot contacten tussen de organen of autoriteiten van twee of meer lidstaten wordt, op verzoek van een of meer van de door de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten aangewezen organen of van de bevoegde autoriteiten zelf, de op de betrokkene toepasselijke wetgeving in onderlinge overeenstemming vastgesteld, met inachtneming van artikel 13 van de basisverordening en de desbetreffende bepalingen van artikel 14 van de toepassingsverordening.
Indien er een verschil van mening bestaat tussen de betrokken organen of bevoegde autoriteiten, streven deze instanties naar een akkoord overeenkomstig bovengenoemde voorwaarden; artikel 6 van de toepassingsverordening is van toepassing.
5. Het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving voorlopig of definitief van toepassing is verklaard, stelt de betrokkene onverwijld in kennis.
6. Indien de betrokkene nalaat de in lid 1 vermelde informatie te verstrekken, wordt dit artikel toegepast op initiatief van het door de bevoegde autoriteit van de lidstaat van woonplaats aangewezen orgaan, zodra het, eventueel via een ander betrokken orgaan, in kennis is gesteld van de situatie van de betrokkene.

Artikel 17

Procedure voor de toepassing van artikel 15 van de basisverordening

Contractuele personeelsleden van de Europese Gemeenschappen oefenen bij de sluiting van de arbeidsovereenkomst het keuzerecht overeenkomstig artikel 15 van de basisverordening uit. De tot het sluiten van deze overeenkomst bevoegde autoriteit stelt het aangewezen orgaan van de lidstaat in kennis van de wetgeving waarvoor de contractuele personeelsleden hebben gekozen.

Artikel 18

Procedure voor de toepassing van artikel 16 van de basisverordening

Een verzoek van de werkgever of de betrokkene om een uitzondering op de artikelen 11 tot en met 15 van de basisverordening wordt, indien mogelijk vooraf, ingediend bij de bevoegde autoriteit of het orgaan dat is aangewezen door de autoriteit van de lidstaat waarvan de werknemer of de betrokkene toepassing van de wetgeving wenst.

Artikel 19

Verstrekking van informatie aan betrokkenen en werkgevers

1. Het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op grond van titel II van de basisverordening van toepassing wordt, informeert de betrokkene en eventueel zijn werkgever over de in die wetgeving neergelegde verplichtingen. Het verleent hun de nodige hulp bij het vervullen van de op grond van die wetgeving verplichte formaliteiten.
2. Op verzoek van de betrokkene of de werkgever verstrekt het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op grond van een bepaling van titel II van de basisverordening van toepassing is, een verklaring dat die wetgeving van toepassing is en vermeldt het eventueel tot welke datum en onder welke voorwaarden.

Artikel 20

Samenwerking tussen organen

1. De betrokken organen verstrekken het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op grond van titel II van de basisverordening van toepassing is, de nodige gegevens voor de vaststelling van de datum waarop deze wetgeving van toepassing wordt, alsook de premies en bijdragen die de betrokkene en zijn werkgevers ingevolge die wetgeving verschuldigd zijn.
2. Het bevoegde orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving op een persoon van toepassing wordt op grond van titel II van de basisverordening, stelt het orgaan dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarvan de wetgeving het laatst op die persoon van toepassing was, in kennis van de datum waarop de toepassing van de wetgeving ingaat.

Artikel 21

Verplichtingen van de werkgever

1. Een werkgever die zijn statutaire zetel of vestiging buiten de bevoegde lidstaat heeft, dient alle verplichtingen na te komen waarin de op zijn werknemers toepasselijke wetgeving voorziet, met name de verplichting tot het betalen van de in die wetgeving bedoelde premies en bijdragen, alsof hij zijn statutaire zetel of vestiging in de bevoegde lidstaat zou hebben.
2. Een werkgever die geen vestiging heeft in de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing is en de werknemer kunnen overeenkomen dat de werknemer de verplichtingen van de werkgever inzake de betaling van premies en bijdragen voor rekening van deze laatste nakomt, zonder afbreuk te doen aan de onderliggende verplichtingen van de werkgever. De werkgever brengt een dergelijke regeling ter kennis van het bevoegde orgaan van die lidstaat.

Begrippen

EUROPA

Grensarbeider

Volgens Verordening 883/2004 wordt onder “grensarbeider” verstaan: eenieder die werkzaamheden al dan niet in loondienst verricht in een lidstaat maar die woont in een andere lidstaat, waarnaar hij in beginsel dagelijks of tenminste eenmaal per week terugkeert. (art.1, onder f EG-verordening 883/2004)

Detacheren

Volgens Verordening 883/2004 is iemand sociaal verzekerd in het land waar hij werkt. Maar als tijdelijk in een andere lidstaat wordt gewerkt kan van deze hoofdregel worden afgeweken door een detachering. De werknemer of zelfstandige kan voor een bepaalde periode sociaal verzekerd blijven in het land waarin hij gewoonlijk werkt. De detacheringsverklaring [het A1-formulier] bewijst dat tijdens het werken in de lidstaat van detachering de premies voor de sociale zekerheid met toestemming van de uitzendstaat in die lidstaat worden betaald. Meer informatie vindt u in de SVB-brochure “Tijdelijk werken buiten Nederland, toch in Nederland verzekerd”.

Thuis- of telewerken

Het thuiswerken heeft ook invloed op de vaststelling van de toepasselijke wetgeving. Als bijvoorbeeld iemand in dienst is van een Nederlandse werkgever en woont in België of in Duitsland waar hij substantieel thuis werkt, dan is niet de Nederlandse maar de Belgische of de Duitse sociale zekerheidswetgeving op hem van toepassing! Maar als een ambtenaar in dienst van de Nederlandse overheid een substantieel deel van deze werkzaamheden in zijn woonland België of Duitsland verricht, dan blijft hij, op grond van artikel 11 lid 3 sub b Verordening 883/2004 onderworpen aan het Nederlandse socialezekerheidsstelsel. Voor meer informatie raden wij u aan contact op te nemen met BBZ, BDZ, de Sociale Verzekeringsbank of de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

Personele werkingssfeer

De bepalingen van Verordening 883/2004 gelden alleen voor personen die behoren tot de “personele werkingssfeer”. Welke personen dat precies zijn, staat omschreven in artikel 2 leden 1 en 2 van Titel I: Deze Verordening is van toepassing op:

- Onderdanen van een lidstaat (personen met de nationaliteit van een lidstaat) op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of is geweest (art. 2, lid 1, EG-Vo 883/2004);
- Staatlozen en vluchtelingen die in een lidstaat wonen en op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is of is geweest (art. 2, lid 1, EG-Vo 883/2004);
- Gezinsleden en nabestaanden van bovengenoemde personen (art. 2, lid 1, EG-Vo 883/2004);
- Nabestaanden van personen die vanwege hun nationaliteit niet onder de verordening vielen, mits de nabestaanden zelf de nationaliteit hebben van een lidstaat of, staatlozen of vluchtelingen zijn en wonen in een lidstaat (art. 2, lid 2, EG-Vo 883/2004).

De personele werkingssfeer van EG-Vo 883/2004 is ruimer dan die van EG-Vo 1408/71. De werkingssfeer is uitgebreid tot alle onderdanen in plaats van onderdanen die werknemer, zelfstandige, postactieve of student zijn. Op hen moet wel de wetgeving van een lidstaat van toepassing zijn of zijn geweest. Om onder de personele werkingssfeer te vallen, kunnen onderdanen van een lidstaat in of buiten de EU wonen of verblijven. Er geldt geen wooneis. Voor vluchtelingen en staatlozen wel, zij moeten binnen de EU wonen of verblijven.

Wie zich wil beroepen op de verordening, moet voldoen aan het “verplaatsingscriterium”. Er moet sprake zijn van werken of wonen met een “grensoverschrijdend karakter”. Aan dit criterium voldoet hij ook als hij nooit binnen de lidstaten is gemigreerd, maar wel de nationaliteit heeft van een van de lidstaten, buiten de EU woont en zich vervolgens in een andere lidstaat vestigt. Hij voldoet niet aan het criterium als hij zonder EU-, EER- of Zwitserse nationaliteit zich vanuit een derde land in een lidstaat vestigt.

Werknemer of zelfstandige

Werknemer

Onder werkzaamheden in loondienst wordt verstaan werkzaamheden of daarmee gelijkgestelde situaties die volgens de sociale zekerheidswetgeving van de lidstaat waarin ze worden verricht, worden beschouwd als werkzaamheden in loondienst. (art. 1, onder a EG-Vo 883/2004)

Zelfstandige

Onder werkzaamheden anders dan in loondienst wordt verstaan werkzaamheden of daarmee gelijkgestelde situaties die volgens de sociale zekerheidswetgeving van de lidstaat waarin ze worden verricht, worden beschouwd als werkzaamheden anders dan in loondienst. (art. 1, onder b EG-Vo 883/2004)

NEDERLAND

Werknemer of zelfstandige

Werknemer

Als werkzaamheden in loondienst voor EG-Vo 883/2004 worden in Nederland gekwalificeerd de werkzaamheden van personen die verzekerd zijn voor de werknemersverzekeringen in verband met het verrichten van werkzaamheden in dienstbetrekking of gelijkgestelde dienstbetrekking.

Zelfstandige

Als werkzaamheden anders dan in loondienst voor EG-Vo 883/2004 worden in Nederland gekwalificeerd de werkzaamheden van personen die niet verzekerd zijn voor de werknemersverzekeringen.

Wijziging ten opzichte van EG-Vo 1408/71

Dit is een wijziging ten opzichte van de regeling onder EG-Vo 1408/71. Onder die verordening werd voor het onderscheid tussen werknemers en zelfstandigen in Nederland aansluiting gezocht bij de criteria zoals die zijn ontwikkeld onder de Wet op de Loonbelasting 1964.

Directeur-groootaandeelhouder (dga) en commissaris (van een onderneming)

De directeur-groootaandeelhouder (dga) en de commissaris zijn in principe niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen. Dit houdt in dat de werkzaamheden van de dga en de commissaris onder EG-Vo 883/2004 worden aangemerkt als werkzaamheden anders dan in loondienst, zowel bij de uitvoering van de werknemers- als de volksverzekeringen en de Zorgverzekeringwet.

Dit is een wijziging ten opzichte van de regeling onder EG-Vo 1408/71. Onder die verordening werden de werkzaamheden van de dga en de commissaris in Nederland aangemerkt als werkzaamheden als werknemer, als zij onder de Wet op de loonbelasting 1964 vielen. Dit laatste was meestal het geval.

Gevolgen wijziging hoedanigheid

Bij werken van de dga of de commissaris in één lidstaat zijn er geen gevolgen. De regels voor werken in loondienst of anders dan loondienst in een lidstaat zijn immers niet gewijzigd (werkland). Als de dga of de commissaris in twee of meer lidstaten werkt, kunnen er wel gevolgen zijn door de wijziging van zijn hoedanigheid voor de werkzaamheden in Nederland. De regels voor werken in twee of meer lidstaten kunnen namelijk anders uitpakken voor werkenden in loondienst dan voor werkenden anders dan in loondienst. Als EG-Vo 883/2004 een andere wetgeving aanwijst dan EG-Vo 1408/71, dan kan de dga of de commissaris op grond van eerdergenoemd overgangsrecht en onder de daar genoemde voorwaarden nog onderworpen blijven aan de wetgeving die EG-Vo 1408/71 aanwees.

Ambtenaar

Iemand die is aangesteld om in “openbare dienst” werkzaam te zijn, is ambtenaar (in de zin van de Ambtenarenwet 1929). Met openbare dienst wordt de overheidsorganisatie bedoeld. Deze is onderverdeeld in de volgende “sectoren”: rijk (de ministeries, het kabinet en de hoge colleges van staat), onderwijs en wetenschappen, defensie, politie, rechterlijk macht, gemeenten, provincies, waterschappen, universitair medische centra.

Het personeelslid dat op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam is bij een overheidswerkgever, is geen ambtenaar.

Ambtenaren zijn niet verplicht verzekerd tegen een of meer gebeurtenissen behorende tot een bijzonder stelsel voor ambtenaren. Voor ambtenaren geldt in Nederland namelijk geen bijzonder socialezekerheidsstelsel; zij zijn verzekerd op grond van de volks- en werknemersverzekeringen en de Zorgverzekeringswet

BELGIË

Werknemer of zelfstandige

Werknemer

Voor de toepassing van artikel 1, onder a van EG-Vo 883/2004 wordt als werknemer aangemerkt: de persoon die valt onder het toepassingsgebied van de Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

De belangrijkste categorie van personen die onder deze Wet vallen, zijn zij die werken in uitvoering van een arbeidsovereenkomst. Een arbeidsovereenkomst is de overeenkomst waarbij een persoon zich verbindt om tegen een loon prestaties te verrichten onder het gezag van een andere persoon. Er is dus alleen sprake van een arbeidsovereenkomst indien uit de feitelijke toestand blijkt dat de drie elementen (prestaties, loon en band van ondergeschiktheid) aanwezig zijn.

Zelfstandige

Voor de toepassing van artikel 1 sub b van EG-Vo 883/2004 wordt als zelfstandige aangemerkt: de persoon die valt onder het toepassingsgebied van het Koninklijk Besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen. Tot het toepassingsgebied behoren:

- zelfstandigen,
- helpers en
- meewerkende echtgenoten.

Zelfstandige in de zin van KB nr. 38

Volgens de “sociale norm” is een zelfstandige iemand die een beroepsactiviteit uitoefent zonder dat hij daarvoor gebonden is door een arbeidsovereenkomst (werknemer) of een statuut (ambtenaar).

De “fiscale norm” gaat uit van de wijze waarop de fiscus het beroepsinkomen heeft belast.

Eenvoudig gezegd: wie voor de fiscus zelfstandige is, is dit in principe ook voor de sociale zekerheid.

Het gaat onder meer om wie volgende inkomsten geniet:

- winst van een nijverheid-, handels- of landbouwbedrijf;
- de bezoldigingen van:
 - bestuurders en commissarissen (een commissaris is iemand die belast is met de controle over de werking van een vennootschap of onder of buiten de leden van de vennootschap wordt gekozen);
 - bedrijfsleiders;
- de baten van vrije beroepen, ambten, posten en elke andere winstgevende bezigheid.

De “sociale norm” geeft altijd de doorslag. De fiscale norm scheidt slechts een vermoeden dat iemand een zelfstandige is. De “zelfstandige” kan dus het tegendeel bewijzen. Het moet dan aantonen dat zijn werksituatie en de overeenkomst die hieraan ten grondslag ligt, helemaal niet aan de sociale norm beantwoorden.

In een aantal gevallen kan echter geen tegenbewijs geleverd worden. Het sociaal statuut hanteert dan onweerlegbare vermoedens. Zo worden mandatarissen van een vennootschap [zoals zaakvoerders en bestuurders] altijd als zelfstandige beschouwd, ook al is het mandaat onbezoldigd.

Helper

Een helper is iedere persoon die een zelfstandige in de uitoefening van zijn beroep helpt of vervangt, zonder tegenover hem door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.

Meewerkende echtgenoot

Een meewerkende echtgenoot is de persoon die:

- zijn echtgenote of partner regelmatig of tenminste 90 dagen per jaar helpt;
- geen eigen inkomen uit een andere beroepsactiviteit heeft; en
- geen vervangingsinkomen heeft dat recht geeft op een volwaardige dekking in de sociale zekerheid.

Ambtenaar

Iemand die voor een overheidsdienst (federale staat, de gemeenschappen en gewesten, de provincies, de gemeenten) werkt, is een ambtenaar.

Onder andere de volgende ambtenaren zijn verplicht verzekerd tegen een of meer gebeurtenissen, behorende tot een bijzonder stelsel voor ambtenaren:

- de statutair vastbenoemde personeelsleden van overheidsdiensten;
- het academisch en wetenschappelijk personeel in universitaire instellingen;
- het vastbenoemde zelfstandig, academisch personeel van de Universitaire Instelling Antwerpen (UIA), het Limburgs Universitair Centrum (LUC), het Universitair Centrum Antwerpen (UCA) en de Universiteit Gent.

Het statutair niet vastbenoemde personeel en het contractueel personeel van overheidsdiensten, zou verplicht verzekerd kunnen zijn voor een aantal gebeurtenissen, behorende tot een bijzonder stelsel voor ambtenaren. Dit is afhankelijk van de specifieke overheidsdienst waarvoor het personeelslid werkt.

DUITSLAND

Werknemer of zelfstandige

Werknemer

Een werknemer is een persoon die als niet zelfstandige arbeid in loondienst verricht. Van werkzaamheden in loondienst is onder meer sprake als verzekeringsplicht voor de Renten-, Arbeitslosen-, Kranken- en Pflegeversicherung bestaat. Tot deze groep van personen behoren ook de zogenaamde “geringfügige Beschäftigten”. Een geringfügig Beschäftigter is een werknemer die gemiddeld maximaal € 400,- per maand verdient (zogenaamde 400 Euro-, of mini-Job).

Zelfstandige

Een zelfstandige is een persoon die onder eigen verantwoordelijkheid werkzaamheden voor eigen rekening uitvoert om in zijn onderhoud te voorzien. Belangrijk hierbij is het winstbelang.

Bepaalde zelfstandige beroepsgroepen vallen onder de verplichte verzekering (o.a. Handwerker, Landwirte, Künstler) of zijn verzekeringsplichtig voor de pensioenvoorziening van hun eigen beroepsgroep (zogenaamde berufsständische Versorgung). Hieronder vallen o.a. (tand)artsen, apothekers, notarissen, architecten.

Ambtenaar

Een persoon wordt als ambtenaar aangemerkt, wanneer hij als zodanig is benoemd. Meestal is er sprake van een dienstverband bij een publiekrechtelijke instantie (overheid) van het land zelf (Bund) of van een van de deelstaten. De ambtenaren kennen voor de sociale zekerheid eigen regelingen (Beamtenversorgung).

Adressen

Zo kunt u ons bereiken

BUREAU VOOR BELGISCHE ZAKEN

T +31 (0)76 548 58 40
F +31 (0)76 548 58 09
Rat Verleghstraat 2
4815 NZ Breda
Postbus 90151
4800 RC Breda
bbz@svb.nl
www.svb.nl/bbz

BUREAU VOOR DUITSE ZAKEN

T +31 (0)24 343 18 11
F +31 (0)24 343 19 05
Takenhofplein 4
6538 SZ Nijmegen
Postbus 10505
6500 MB Nijmegen
bdz@svb.nl
www.svb.nl/bdz

GRENSINFOPUNT

www.grensinfopunt.nl

SPREKUREN BUREAU VOOR BELGISCHE ZAKEN

Wij houden spreekuren in Nederland (Maastricht, Eindhoven, Sittard en Terneuzen) en in België (Antwerpen, Hasselt, Eeklo, Lommel, Maaseik en Turnhout).
Een volledig overzicht met data en locaties vindt u op onze website of kunt u bij ons opvragen.

SPREKUREN BUREAU VOOR DUITSE ZAKEN

Wij houden spreekuren in Nederland (Emmen, Sittard, Heerlen, Venlo, Nijmegen, Winterswijk, Nieuweschans, 's Heerenberg en Hardenberg) en in Duitsland (Herzogenrath, Glanerbrug, Kleve, Bocholt en Nordhorn).
Een volledig overzicht met data en locaties vindt u op onze website of kunt u bij ons opvragen.

Overige adressen en telefoonnummers

SOCIALE VERZEKERINGSBANK

Kantoor Verzekeringen
T +31 (0)20 656 52 77
Postbus 357
1180 AJ Amstelveen
www.svb.nl

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID (RSZ)

Dienst migrerende werknemers
T +32 (0)2 509 34 96

Dienst Internationale Overeenkomsten
(ambtenaren, toepassing artikel 16)

T +32 (0)2 509 27 94
Victor Hortaplein 11
B-1060 Brussel (Sint-Gillis)
contactrszmigr@rsz.fgov.be
www.rsz.fgov.be

RIJKSINSTITUUT VOOR DE SOCIALE VERZEKERINGEN DER ZELFSTANDIGEN

Dienst Verplichtingen – Internationale Overeenkomsten
(VOB-CIO)
T +32 (0)2 546 43 35
Jan Jacobsplein 6
B-1000 Brussel
info@rsvz-inasti.fgov.be
www.rsvz.be

DEUTSCHE VERBINDUNGSSTELLE KRANKENVERSICHERUNG AUSLAND (DVKA)

Postfach 200464
D-53134 Bonn
www.dvka.de

www.svb.nl/bbz
www.svb.nl/bdz

voor het leven
Sociale Verzekeringsbank